

VOGELRINGSTATION "DE BEER"

hoofdlocatie Wassenaarse Slag
codenummer Vogeltrekstation 015

JAARVERSLAG 1994

Ringvergunninghouders: H.F.M. de Beer, Voorschoten
C. van Deursen, Aerdenhout

assistenten: M. Visser
C. Boelen
G. Slinkert
M. Verrips

Algemeen Gedurende de wintermaanden konden op beperkte schaal Sijzen worden gevangen. De geringe aantallen per lokatie beperkten echter de vangresultaten. Ook de vangst van Boomklevers en Staartmezen op de Wassenaarse buitenplaatsen verliep minder succesvol dan de vorige jaren.

Onze vaste lokatie aan de Wassenaarse Slag is door de blijvend hoge waterstand aanmerkelijk ingekrompen en sterk van karakter veranderd. Interessant waren de broedgevallen van de Dodaars (één paar) en Kokmeeuw (twee paar, waarvan slechts één paar één ei wist uit te broeden). Het permanent hoge water heeft ons echter een aantal waardevolle vangsingels gekost en ook één van de plaatsen waar we een klapnet hadden liggen. Inmiddels is duidelijk geworden dat als gevolg hiervan het vangen van piepers en leeuwerikken (bij sneeuwtrek) praktisch niet goed uitvoerbaar meer is. De dankzij de vriendelijke medewerking van de EWR gemaakte nieuwe singels kunnen deze verliezen niet compenseren.

In Flevoland verliep de vangst in het verslagjaar zonder problemen.

Broedvogels in het duin De stand van de drie tapuitensoorten werd opnieuw nauwlettend gevolgd. De Tapuit lijkt zich te stabiliseren op een niveau van rond de tien broedparen, waarvan het merendeel in de zeereep huist. Een buitengewoon interessante vondst deden we op 30 mei, toen we een tapuitennest vonden in een ontluchtingspijp van een ingegraven bunker. Het nest lag onder een in de pijp gelegen steen en was voor predatoren volkomen onbereikbaar. Alle jongen (zes stuks) wisten deze opmerkelijke nestholte op eigen kracht te verlaten. Door dit broedgeval werden wij op het idee gebracht dat het aanbrengen van kunstmatige nestholten d.m.v. het ingraven van verticale pijpen misschien mogelijkheden biedt om de Tapuit te helpen wat terrein in Berkheide te heroveren, aangenomen natuurlijk dat de toegenomen predatiedruk een factor is geweest bij de achteruitgang van de Tapuit.

De populatie van de Roodborsttapuit is ook voor een groot deel in de zeereep geconcentreerd en weet zich goed te handhaven. Van het Paapje kon in het verslagjaar helaas niet één broedgeval meer worden vastgesteld: een zeer teleurstellend gegeven dat opmerkelijk genoeg haaks staat op de cijfers van de SOVON over de stand van het Paapje in het duingebied.

Gelukkig kon in het verslagjaar ook een nieuwe soort als broedvogel in Berkheide worden geringd: een paartje Buizerds zag drie jongen uitvliegen. Het nest werd gevonden toen de jongen al buiten het nest kwamen (takkelingen): eentje kon er worden geringd, die als volgroeide eerstejaars vogel in de soortenlijst is opgenomen. Ook de Sperwer broedde weer met succes in het Panbos. Uit de terugmelding van een in 1993 als pul geringde Sperwer uit Noordwijk mag de conclusie worden getrokken dat de jongen in de nabije omgeving uitzwerven. Dat geeft hoop dat de vestiging van de Sperwer als broedvogel in het duin blijvend is en zich kan uitbreiden.

De toenemende waarnemingen en ringvangsten van Blauwborstjes in het duin rechtvaardigen dezelfde hoop ook voor deze prachtige vogelsoort.

Toelichting bij de soortenlijst In het verslagjaar werden 1970 vogels geringd in 61 soorten. Door omstandigheden ontbreken jonge weidevogels, Visdieven, Kokmeeuwen en Boerenzwaluwen op de lijst. De Boerenzwaluw is op verschillende plaatsen waar wij ze van oudsher ringden drastisch achteruitgegaan. Deze zorgwekkende ontwikkeling valt samen met de invoer van milieuhygiënische maatregelen rond de opslag (mestsilo's) en uitrijden (mestinjectie) van mest. Het zou interessant zijn deze samenhang nader te onderzoeken.

Opmerkelijk was dat in het verslagjaar niet één Waterral werd gevangen en al evenmin één Matkop, maar deze omissies berusten op toeval. Geen toeval is het geheel ontbreken van steltlopers: door het hoge water kunnen deze niet meer rond de baan fourageren en ze komen derhalve nauwelijks meer aan de grond.

Een negatieve trend in de geringde aantallen is merkbaar bij o.a. Nachtegaal, Kneu, Sprinkhaanrietzanger en ook Fitis. Steeds vaker worden gevangen soorten als Kleine Karekiet (in het duin), Ringmus (een teken van herstel?), Tjiftjaf en Braamsluiper.

SOORTENLIJST

A PULLI

Sperwer	4	Panbos, Katwijk
Torenavalk	15	Panbos, Katwijk
Roodborsttapuit	24	Berkheide
Tapuit	23	Berkheide
Fitis	7	Berkheide
Ekster	16	Berkheide

B VOLGROEID

soort	aantal geringd op ringplaats:		totaal (incl. pulli):	1994	1993	1992
	Wass. Slag	Flevoland				
Torenavalk				15	18	8
Sperwer	2			6	2	7
Buizerd	1			1	0	0
Waterhoen	1			1	3	2
Tortelduif	1			1	0	0
Groene Specht	2			2	3	2
Grote Bonte Specht	2			2	1	3
Boompieper	1			1	16	23
Graspieper	3			3	1	16
Winterkoning	34	8	1	43	42	62
Heggenus	106	2		108	98	100
Roodborst	53		1	54	99	128
Nachtegaal	9			9	15	15
Witgesterde Blauwborst	6	12		18	11	19
Gekraagde Roodstaart	7			7	7	9
Paapje	1			1	7	9
Roodborsttapuit	2			26	6	38
Tapuit	1			24	8	10
Merel	32		1	33	33	51
Kramsvogel	8			8	4	5
Zanglijster	13		1	14	47	22
Koperwiek	2			2	4	5
Sprinkhaanrietzanger	7			7	63	27
Snor		7		7	3	6
Rietzanger	1	11		12	10	8
Bosrietzanger	18	32		50	23	38

Kleine Karekiet	26	411		437	277	552
Spotvogel		1		1	0	0
Braamsluiper	42			42	27	35
Grasmus	112			112	153	193
Tuinfluitier	13	6		19	16	14
Zwartkop	73	1		74	74	176
Tjiftjaf	80	2		82	56	111
Fitis	196	13		209	305	362
Goudhaan	18			18	46	154
Vuurgoudhaan	4			4	6	10
Grauwe Vliegenvanger	3			3	2	1
Baardmannetje		31		31	40	60
Staartmees	27		14	41	41	25
Glanskop	6			6	4	5
Kuifmees	1			1	2	2
Zwarte Mees	41			41	48	8
Pimpelmees	107	4	4	115	125	174
Koolmees	53		2	55	74	119
Boomklever			10	10	10	18
Boomkruiper	3		2	5	6	6
Vlaamse Gaai	3			3	3	2
Ekster	1			17	12	1
Spreeuw	7			7	23	33
Ringmus	22			22	8	19
Vink	14			14	31	25
Keep	1			1	9	6
Groenling	4			4	12	3
Putter	3			3	9	11
Sijs	34		28	62	60	69
Kneu	5			5	40	42
Kleine Barmsijs	7			7	0	0
Grote Barmsijs	27			27	0	0
Goudvink	1			1	5	3
Rietgors	20	9		29	49	81

TERUGMELDINGEN

Onderstaand treft u een keuze uit de terugmeldingen die ons gedurende het verslagjaar bereikten via het Instituut voor Oecologisch Onderzoek in Heteren. Onder de terugmeldingen bevonden zich ook een aantal foutieve: zo werd een door ons geringde Zwarte Mees teruggemeld als Witte Kwikstaart en een Winterkoning als Goudhaan. Deze meldingen zijn door het I.O.O. inmiddels teruggetrokken nadat bij controle van onze kant bleek dat de fout niet bij ons lag.

Verklaring van de gebruikte termen:

v	=	vrouwtje
m	=	manneling
1K	=	vogel in eerste kalenderjaar
N1	=	vogel na eerste kalenderjaar
VG	=	volgroeid (leeftijd is niet met zekerheid te bepalen)
WS	=	Wassenaarse Slag
gecontroleerd	=	gevangen en weer losgelaten door ringer

Vermelde leeftijden betreffen de leeftijd op het moment van ringen, tenzij anders aangegeven.

A Vogels door ons geringd en door derden teruggemeld

12.87.695	Sperwer m, pul dood gevonden (m, VG)	Panbos Noordwijk	30 juni 1993 12 oktober 1994
3.470.631	Torenvalk pul onopzettelijk vergiftigd	Panbos Katwijk aan Zee	28 juni 1993 1 augustus 1994
5.280.404	Zwarte Kraai pul geschoten	Berkheide, Wassenaar Wassenaar	21 mei 1993 13 mei 1994
K 768.806	Visdief pul dood gevonden	Houtribsluizen Lelystad Workumerwaard, Workum Fr	10 juli 1984 21 mei 1994
5.061.320	Zilvermeeuw pul ring afgelezen met teles- coop	Maasvlakte, Oostvoorne ZH CAW vuilstort, Wieringermeer idem	5 juli 1973 17 februari 1994 25 juli 1994
12.73.382	Houtsnip VG geschoten	WS Irun, Guipozcoa, Spanje	18 oktober 1990 29 oktober 1994

Deze melding betekent dat beide Houtsnippen die in het najaar van 1990 werden geringd, als jachtslachtoffer uit Spanje zijn teruggemeld. Eerder werd een op 3 november 1990 geringde Houtsnip teruggemeld uit Muras, Lugo (d.d. 9 december 1990). Een opmerkelijk maar ook tragisch gegeven.

33.90.160	Kokmeeuw pul afgelezen met telescoop	Houtribsluizen Lelystad Viriat, Ain, Frankrijk	6 juli 1989 18 februari 1992
F 182.697	Kleine Karekiet 1K gecontroleerd	Blocq van Kuffeler Fl. Oostvaardersdijk Fl.	18 augustus 1989 23 juni 1994
F 149.208	Kleine Karekiet 1K gecontroleerd	Blocq van Kuffeler Muizen, Antwerpen, België	12 september 89 21 augustus 1994
F 479.456	Kleine Karekiet 1K gecontroleerd	Blocq van Kuffeler Fl. St. Vigor d'Ymonville, Seine Maritime, Frankrijk	2 augustus 1993 24 augustus 1993
F 402.476	Kleine Karekiet 1K gecontroleerd	Blocq van Kuffeler, Fl. Hondarribba, Guipozcoa, Spanje	18 juli 1992 7 augustus 1994
F 545.033	Sijs m 1K gecontroleerd	WS Handforth, Wilmslow, Cheshire, Gr.-Brittannië	10 oktober 1993 18 februari 1994
6.034.658	Bosuil pul dood gevonden	Panbos landg. Zuydwijk, Wassenaar	12 mei 1979 30 november 1994

B Vogels door derden geringd en door ons teruggemeld

A 887.385	Pimpelmees 1K gecontroleerd	Meyendel, Wassenaar WS	16 juni 1990 16 november 1993
F 580.120	Zwarte Mees m 1K gecontroleerd	duinen Castricum NH WS	4 november 1994 25 november 1994

F 569.455	Witgesterde Blauwborst m 1K gecontroleerd	Kromslootpark, Almere FI. Blocq van Kuffeler	9 juli 1994 22 juli 1994
-----------	--	---	-----------------------------

C Eigen terugmeldingen

In onderstaande tabel kunt u de leeftijden aflezen van de in 1994 door ons geringde en zelf gecontroleerde Fitissen, Grasmussen en Heggemussen. Aangegeven is in welk jaar ze werden geringd en welke leeftijd ze toen hadden. Hierdoor kan een indruk worden verkregen van de leeftijsofbouw van de populaties ter plaatse.

	1993		1992		1991		eerder
	1K	N1	1K	N1	1K	N1	
Fitis (N=14)	7	5	1	0	1	0	0
Grasmus (N=11)	5	2	3	0	1	0	0
Heggemus (N=5)	0	2	1	2	0	0	1

Overige aansprekende eigen terugvangsten:

F 545.341	Roodborsttapuit pul gecontroleerd	Berkheide, Wassenaar WS	7 mei 1994 19 september 1994
K 876.824	Grote Bonte Specht m N1 gecontroleerd	WS WS	9 augustus 1990 4 juli 1994
K 835.725	Merel m N1 gecontroleerd	WS WS	26 juli 1988 5 februari 1994

Wij willen dit verslag afsluiten met een welgemeend woord van dank aan al degenen die ons in 1994 (opnieuw) op welke manier dan ook behulpzaam waren bij onze werkzaamheden. Deze samenwerking stellen wij op hoge prijs.

Voorschoten, mei 1995

H.F.M. de Beer, Voorschoten
C. van Deursen, Aerdenhout
M. Verrips, Voorschoten